

CURIERUL JUDICIAR

ZIAR SĂPTĂMÂNAL

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — PRACTICĂ

ADEVER SI LUMINA

JUSTITIE SI LIBERTATE

DIRECTOR: PETRE BORS

PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 „
Pe 3 luni 8 „

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă portul

Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI
No. 5, CALEA RAHOVEI, No. 5

Un număr vechi 2 Lei

S U M A R

Pensiunea văduvelor oficerilor uciși, răniți sau infirmi de pe câmpul de bătae, de *Petre Bors*.

Câte-va reguli particulare asupra obligațiunii de a da art. 1074 și 972 de *C. Trandafirescu*.

Jurisprudența Română:

Inalta Curte de Casație și Justiție, secțiuni unite: *Procurorul general al Curței de Apel din Galați în afacerea Haralambie Dimitriu*.

Curtea de Apel din Galați, secția II-a: *G. P. Tacu cu G. Fundicli*.

Tribunalul Județului Botoșani, secțiunea vacanței: *Primăria orașului Botoșani cu Alfred Daus*.

Pensiunea văduvelor oficerilor uciși, răniți sau infirmi de pe câmpul de bătaie.

În circumstanțe critice și grave trebuie să mijloace serioase și decisive, și atunci se produc oamenii mari. Războiul Orientului deschis prin consentimentul tacit al Europei pusese pe România, trecătoarea oștirilor rusești, în o pozițiune cu totul anevoioasă. Nemuritorul I. C. Brătianu a fost acel care înainte de oricine a înțeles, că pentru noi este un pericol național de a sta cu mânele în sân. A desarma și a ne retrage cu armata noastră la munți lăsând restul țării în voia întâmplărei, pe lângă că era o rușine și o umilință, dară de sigur că putea să aibă consecințe dezastruoase. Necesita însă ca să se găsiască momentul oportun pentru a interveni în acea gigantică luptă. Oștirea rusească suferise sub întăririle Plevnei o înfrângere teribilă, și imediat s'a simțit nevoia a se solicita ajutorul nostru. Atunci primul mini-

stru și Suveranul țării nu au ezitat un moment măcar, și au trecut legiunile noastre peste Dunăre pentru a primi botezul de sânge. Bravura oștirilor noastre ne-a atras simpatiele lumii întregi, și am devenit imediat un Stat de sine stătător obținând independența și regalitatea.

În urma laurilor culese pe câmpul de bătaie se cuvenia și se impunea a se da ostașilor și oficerilor acestei eroice armate un premiu statornic de încurajare. Atunci veni la lumină înțeleapta lege din 4 Ianuarie 1878 pentru pensiunea militarilor morți, sau rămași infirmi din cauză de resbel, care a abrogat legea insuficientă din 13 Iulie 1865 pentru pensiunile și ajutoarele suboficerilor și soldaților în retragere. După legea din 1878 soldatul rănit pe câmpul de bătaie, sau rămas infirm din cauza resbelului, are o pensie anuală de 240 lei; iar caporalul de 300 lei, și și suboficerul de 360 lei pe an. Pentru oficeri art. 5 din lege li se ficsează o pensie egală cu solda întreagă cuvenită gradului ce avea în momentul când a fost rănit, sau a devenit infirm.

Această lege nu s'a mărginit numai la titularii pensiunii. Ea a trebuit să aibă în vedere legăturile indisolubile ce unește pe oficerii de familia sa. În cas de moarte a sea s'a recunoscut principiul reversibilității pensiunii la cele mai apropiate rude. S'a prevădut patru cazuri de reversibilitate, sau transmitere a dreptului de pensie. Fără îndoială dreptul de pensie pentru titularul care l'a verificat și dovedit este un drept dobândit, care decurge de la lege, pe care nimenea nu i-l poate ridica, și care este supus numai prescripțiunii trentenară. Murind titularul, se socotește

transmis *ipso jure a die mortis* dreptul pensiunii aceluia următorilor sucesoři: 1) văduvelor și copiilor defunctului; 2) văduvelor fără copii; 3) tatălui infirm, sau mamei văduvă și săracă; și 4) văduvei fără copii și părinților săraci. În primul cas, când pe urma titularului rămâne o *văduvă care are copii*, art. 6 și 7 rostesc categoric: că pensiunea va fi reversibilă întreagă asupra acelei văduve cu copii. Copii sub autoritatea maternă se bucură de pensiune numai până la *majoritatea* lor în oricare cas, eară văduva *cât trăiește și întru cât nu s-a mărită*. Moartea sau remăritarea ei este și momentul pentru dăna de încetarea pensiunii. Casul al doilea este, când rămâne o *văduvă fără copii*: atunci pensiunea după art. 8 din lege este numai pe jumătate, bine înțeles subordonată supresiunii în cele două cazuri, adică de moarte sau remăritare. Al treilea cas este când în lipsă de văduvă sau de copii rămâne un *tată infirm* sau o *mamă văduvă și săracă*. Art. 9 prescrie pentru acele, sau pentru aceasta, dreptul la integrala pensiunii. În fine în al patrulea cas când se întâmplă de rămâne o *văduvă fără copii*, cum și un *tată infirm*, sau o *mamă văduvă și săracă*: atunci după ultimul alineat al art. 9 întreaga pensiune se va distribui în două părți egale, jumătate urmând a se primi de văduva fără copii și cea-laltă jumătate de tatăl infirm sau de mama văduvă și săracă. Pentru toate aceste cazuri legea are în vedere condițiunea succesorilor în momentul morții titularului.

Cu toate aceste s'a ivit nedumerire pentru departamentul de resbel, dacă trebuie să se acorde pensiunea întreagă văduvelor cu copii și atunci când copii după un timp oarecare în cursul minorității au murit, sau când copii fiind fete s'au măritat, și ast-fel văduva rămasă cu copii la moartea soțului ei a devenit mai pe urmă la un moment dat văduvă fără copii. În asemenea cas ministerul de resbel se opune a mai recunoaște văduvei pensiunea întreagă, și îndatorește pe Casa dotațiunei oastei a o înscrie și a-i servi pensiunea numai pe jumătate, considerând-o ca văduvă fără copii și aplicându-i art. 8. Interpretarea ce se dă legii precise este cu totul abătută de la textul ei și absolut eronată.

Nicărei legea nu face o asemenea distincțiune când s'a ocupat de soarta văduvei rămasă cu copii la moartea bărbatului ei, adică de a sub-clasifica și cazul eventual când acei copii ar de-

veni majori, sau când fiind fete s'ar mărita; ast-fel că nimănui nu este permis a suci voința legiuitorului său a substitui ei alt ceva, în cât unde *lex non distinguit, nec judices non distinguuntur*. Justiția aplică numai legea și oamenii se supun ei, eară nu crează legea sau să se impună ei. Aceasta este atât de învederat prin implicita și tacita recunoaștere a On. minister de resbel, căruia zisa lege neconvenindu-i a fost nevoit să vie cu o nouă lege modificatoare promulgată la 24 Martie 1894. Prin această nouă lege s'a modificat art. 9 în modul următor: *în toate cazurile mai sus arătate, văduvile fără copii primesc pensiunea pe jumătate. Tot ast-fel și văduva rămasă cu copii, după ce cel din urmă copil minor va atinge majoratul, se va căsători, sau înceta din viață*. Ast-fel nedumerirea ce ministerul de resbel avea s'a ridicat pentru viitorime de sigur nu și pentru trecut pe care ar trebui să-l recunoască așa cum se stabilește prin legea de la 1878, dară pe care 'l deneagă cu o persistență și o pertinacie ne mai pomenită. Aceasta este cu atât mai neexplicabilă, cu cât chiar noua lege din 1894 are grija prin un anume articol de a respecta *drepturile dobândite* în virtutea legii din 1878; căci prin art. 24 din noua lege se prescrie: *legea din 1878 este și rămâne abrogată, dară drepturile câștigate în baza citatei legi rămâne ne atinse și ele se vor exercita până la stingerea lor conform legilor sub cari s'au dobândit*.

Este aci locul de a recunoaște și de a menționa, că justiția noastră de la tribunal până la Curtea de apel și Înalta Curte de casațiune a avut mai multe ocaziuni de a nu împărtăși vederile on. minister de resbel, și a da diferite hotărâri în conformitate cu prescripțiunile legii. Avem cazul cu D-na Elisa maior Lecca tranșat prin toată filiera judecătorească, cazul cu D-na Zoe căpitan Călinescu decis de Curtea de apel și pendinte la casațiune, și în fine cazul D-nei Cleopatra căpitan Năstase hotărât de tribunal și pendinte la Curtea de apel.

PETRE BORȘ.

CATE-VA REGULI PARTICULARE

Asupra obligațiunii de a da art. 1074 și 942

Cuvântul *a da* trebuie luat aci în sensul cel mai general, el e sinonim cuvântului *a preda*. Ast-fel obligațiunea de a da de care se agită aci coprinde nu numai obligațiunea de a transfera

la o persoană proprietatea (*a da* în sensul restrîns), sau folosința sau posesiunea a unui lucru, dar și aceia de a restitui lucrul proprietarului său; de exemplu : obligațiunea locatarului la finele contractului.

Obligațiunea de a da, poate avea de obiect un corp sigur și determinat (*species*) ; sau un lucru determinat numai în ceea ce privește speța sa (lucru fungibil-genus). Obligațiunea de a da cuprinde obligațiunea de a preda, adică de a face ceea ce este necesar pentru a 'l pune în puterea și posesiunea creditorului și de a veghea până ce lucrul ar fi predat, supunînd pe acela care e însărcinat cu aceasta a 'l aduce toate îngrijirile unui bun părinte de familie (art. 970, 1074).

Obligațiunea de a da diferă de obligațiunea de a face sau de a nu face, în aceea că ea nu se rezolvă numai în daune interese în cas de ne-executare, dar că executarea materială este posibilă și că creditorul poate în tot-d'auna cere executarea chiar a obligațiunii și punerea în posesiune a lucrului când el e sigur și determinat. Dacă lucrul nu e determinat de cât în speță creditorul 'și poate procura lucrul în socoteala debitorului.

Dacă obligațiunea de a preda isvorește dintr'un titlu translativ de proprietate, ea se împlinește de o manieră prescrisă în articolii 1314 și următorii din cod. civil; în celelalte cazuri, de o manieră determinată prin regulile speciale la convențiunea ce părțile au conchis.

Obligațiunea de a preda un lucru este perfectă prin singurul consimțământ al părților contractante (art. 971). Când obligațiunea de a preda își trage începutul dintr'o convențiune translativă de proprietate și care are de obiect un corp sigur și determinat, proprietatea este transmisă creditorului prin singurul efect al contractului, fără tradițiune sau punere în posesiune (art. 644, 971, 1295).

Acest principiu este o inovațiune a codului civil care a fost introdusă de o manieră aproape neluată în băgare de seamă și fără discuțiune. Sub dreptul vechiu, proprietatea nu se transmitea de cât prin tradițiune, ca în dreptul roman.

D-l Colmet de Santerre dice : „Articolul 971 nu restoarță într'un mod radical principiile vechi asupra tradițiunii; în loc de a o declara de aci înainte inutilă, el o proclamă operată de plin drept, i nu trebuie de alt-fel de cât. a consacra și a

transforma în regulă un usagiū ale căruī urme le găsim până și în Pothier (Vente, No. 313). Se întîmplă în adevăr altă dată că vîndătorul declară prin contract că se desbracă de posesiune în profitul cumpărătorului, investindu-se de posesiunea sa, și această simplă declarațiune numită *clausă de sesină* și de *desesină* era acceptată ca equivalent la o tradițiune reală; ea transfera proprietatea. Aceasta este clausa usuală ce redactorii codului nostru au sub înțeles'o în toate contractele și care face inutilă orî-ce tradițiune.

Dacă lucrul care face obiectul obligațiunii nu e determinat de cât prin speța sa, proprietatea nu e transmisă creditorului de cât în momentul predărei sau când părțile sunt d'acord asupra individualității lucrului.

Dacă obiectul contractului este un mobil corporal proprietatea este transmisă prin singurul efect al convențiunii, dar cel d'întaiū dobînditor nu poate să'l revendice contra unui al 2-lea dobînditor de bună credință, pus în posesiunea reală (art. 972).

Nu există drept de urmare. Aceasta e o consecință a regulii : *qu'en fait de meubles la possession vaut titre* (art. 1909).

A trebuit să se considere interesul terțiului chiar când titlul său ar fi posterior în dată; buna credință a acestui dobînditor, necesitatea de a menține circulațiunea liberă a obiectelor mobiliare, dificultatea de a le urmări și de a le recunoaște în mîna terțiilor persoane, au trebuit a face să se dea preferință aceluī care este în posesiune, cu toate că există un titlu anterior pentru el.

Dispozițiunea art. 972 nu s'aplică numai la vîndare, dar la toate convențiunile prin care se transmite niște drepturi asupra unor obiecte mobiliare.

Când obiectul obligațiunii este un corp sigur și determinat, el este în risicul creditorului din momentul unde obligațiunea a fost contractată, ca în dreptul roman.

În dreptul nostru, lucrul rămîne în risicul creditorului pentru un cuvînt mai mult, pentru că creditorul este deja proprietar (*Casum sentit dominus*).

Articolul 971 care enunță acest principiu nu este exact, dicînd că lucrul rămîne în risicul creditorului, din momentul ce dînsul a trebuit a fi predat. Aceasta ar fi contrarie articolelor 1022 și

1295. El este în risicul creditorului din momentul ce predarea a fost datorită, adică din momentul ce contractul a fost făcut sau din momentul ce lucrul a fost determinat, chiar când el nu trebuia a fi predat de cât după un spațiu de timp.

Constan. Trandafirescu,
Judecător Trib. Constanța.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE, SECȚIUNI-UNITE

Audiența de la 18 Maiu 1895

Președinția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Procurorul general al Curții de Apel din Galați

Opoziție. — Apel. — Camera de punere sub acuză. — Mandat de depunere. — Dacă încheerile tribunalelor prin care confirmă sau infirmă mandatele de depunere date de judecătorul de instrucțiune sunt susceptibile de opoziție sau apel înaintea camerei de punere sub acuză.

Incheerile tribunalelor prin care confirmă sau infirmă mandatele de depunere date de judecătorul de instrucțiune nu sunt susceptibile de opoziție sau apel înaintea camerei de punere sub acuză.

Decisiunea No. 4/95. Respins recursul făcut de procurorul General al Curții de apel din Galați contra decisiunii Camerei de punere sub acuză a acelei Curți No. 176 din 1894.

Curtea deliberând,

Având în vedere decizia supusă recursului și motivele de care se invocă contra ei, din care reiese că, deciziunea de rezolvat este aceea de a se stabili dacă încheerile ce tribunalul de județ pronunță, în virtutea art. 92 din legea de organizare judecătorească din 1890, sunt sau nu susceptibile de opoziție sau apel înaintea camerei de punere sub acuză;

Considerând că din conținutul citatului articol 92, rezultă că legiuitorul în interesul protecției libertății individuale, derogând la regulile prescrie de codul de procedură penală, a subordonat măsurile de detențiune preventivă, luate de judecătorul de instrucțiune controlului Tribunalului respectiv, chemându-l să se pronunțe, dacă menține sau nu mandatele de depunere sau arestare, ce judecătorul de instrucțiune va decerne în contra prevenitului în cursul instruirii unei afaceri lăsând ne atinse dispozițiunile aceluși cod în ce privește regulile relative la punerea în libertate provisorie pe cauțiune;

Considerând că, disul articol, nu prevede nici o cale de reformă a încheerilor ce tribunalul pronunță în această materie; că în lipsă de o asemenea dispozițiune expresă și în vedere că coprinsul acestui articol, nu e de cât o reproducțiune aproape fidelă a art. 4 și 5 ale legii Belgiene din 20 Aprilie 1874, asupra detențiunii preventive, fără ca să se fi adoptat și art. 19 din aceea lege, care acordă formal atât prevenitului cât și Ministerului public, dreptul de apel la camera de punere sub acuză, contra ordonanțelor camerei de consiliu a

tribunalului, prevăzute de art. 4 și 5 rezultă de aci învedereat că legiuitorul român, n'a înțeles să depună dispozițiile încheerilor unei asemenea căi de reformare;

Că afară de aceasta, ceea ce confirmă pe deplin această voință a legiuitorului, rezultă manifest din însăși debaterile, ce aci a avut loc în camera deputaților, cu ocaziunea votării citatului articol, când s'a respins diferitele amendamente propuse, între care era și acela, că încheerile ce pronunță tribunalul în această privință, să poată fi atacate cu apel la camera de punere sub acuză;

Considerând că ast-fel fiind, camera de punere sub acuză, respingând ca neadmisibilă opozițiunea, făcută de Ministerul Public după lângă trib. Iași, contra încheerilor aceluiași tribunal secția II din 4 Octombrie 1894, prin care s'a revocat mandatul de arestare emis de Judecătorul de Instrucțiune, în contra prevenitului Haralambie Dimitriu departe de a viola în ce-va vre un text de lege, din contră n'a făcut de cât să se conforme citatului articol 92 din legea de organizare judecătorească, și dar recursul cată a se respinge ca neintemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, recursul etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, SECȚIA II

Președinția d-lui M. POENARU-BORDEA, Președinte

Audiența din 24 Octombrie 1894.

G. P. Tacu și Hortensia Tacu cu G. Fundicli

DICIȘIUNEA CIVILA NO 137

Amanet. — Dacă sub codul Calimach creditorul putea să rămână proprietar peste lucrul amanetat. — Dacă o asemenea clausă era nulă. — Dacă această nulitate era de ordine publică sau era creată numai în interesul debitorului. — Dacă debitorii putea renunța la această nulitate.

Străini. — Dacă străinii pot dobândi imobile rurale. — Quid cu străinii care au dobândit imobile rurale înainte de punere în aplicare a constituțiunei.

1) După art. 604 din codul Calimach, clausa prin care părțile au stipulat ca creditorul să rămână proprietarul fondului ipotecat la cas când debitorul n'ar plăti la termen, este isbită de nulitate.

Această nulitate fost creată de lege nu pe motive de ordine publică ci în interesul debitorilor, ca o măsură de protecțiune a lor față cu creditorii. — De aci rezultă că debitorii erau liberi a invoca această nulitate sau a renunța la dânsa, așa după cum îi povățuia interesele lor.

2) De și art. 7 din Constituție interzice străinilor dreptul de a putea deveni proprietari de imobile rurale, însă acest articol declară că drepturile de proprietate câștigate de străini asupra unor asemenea imobile, înainte de punere în aplicare a constituției, se respectă.

S'au ascultat: d-l avocat C. Ressu, dir partea apelanților G. P. Tacu și Hortensia P. Tacu, foști minori, precum și d-l avocat G. Apostoleanu, din partea intimatului G. Fundicli.

Curtea deliberând,

Asupra opozițiunei făcută de Elena I. Seriac în calitate de tutore a fiilor săi Gheorghie și Hortensia [Othilia]

născuți Petrache Tacu, astăzi majori, în contra deciziunii acestei Curți No. 125/90, prin care în lipsă a s'a respins apelul făcut contra sentinței trib. Tecuci No. 247/89;

Ascultând pe apelanți și pe intimatul G. Fundicli;

Vedând și concluziunile scrise precum și actele prezentate;

Având în vedere că, acțiunea lui G. Fundicli făcută la prima instanță, are de obiect ca, față cu frații Gheorghe și Petrache Tacu, acest din urmă decedat, să fie recunoscut proprietar pe 314 stânjeni pământ din hotarele Medelenii, Poenii și Godinești, pe care îi deține de la dinșii în baza unor acte vechi din 1857;

Că, cu această ocaziune, apelanta a făcut la rândul său o cerere reconvențională, prin care tinde a se obliga G. Fundicli să-i delase jumătate din acel pământ adică 157 stânjeni, partea cuvenită autorului minorilor, pe motiv că l'ar deține fără nici un titlu;

Că, Tribunalul de Tecuci, judecând ambele acțiuni prin menționata sentință, a respins cererea reconvențională a tutricei, a admis acțiunea principală a intimatului și l'a recunoscut pe acesta proprietar al părților de pământ, arătat mai sus, sentința care a fost atacată cu apel numai de succesorii defunctului Petrache Tacu reprezentați prin muma lor Elena I. Seriac;

Având în vedere că din actele prezentate de părți rezultă că, faptele care au dat naștere acestui proces, s'au petrecut în modul: „Frații Petrache și Gheorghe Tacu, printr'un act sub-semnătură privată cu data de 16 Martie, 1857, declară că se împrumută de la Gh. Fundicli cu suma de 3000 galbeni, pe termen de 6 luni, din care 2000 galbeni s'au primit acum și restul de 1000 galbeni se va număra la facerea formalnicei asigurării în pământul prescriș și sinet intabulat, iară drept asigurare dânsii arată că l'hipotecăză 314 stânjeni, părțile lor din Medeleni, Poeni și Godinești, cu condițiunile următoare:

Că G. Fundicli să stăpânească acel loc în anul curent spre a se achita de dobânda banilor; Că dacă la termen nu se întorce suma, fondul să-i rămăie creditorului în proprietate vecinică, sau să-l poată vinde dacă va voi, fără să aibă dreptul de a mai urmări altă avere a lor, fiind mulțumit pe amanet fără nici o pretențiune că părțile nu sunt libere a se depărta de la această tocmală sub nici un motiv tras din legile prezente sau viitoare;

Că, dacă G. Fundicli s'ar declara în ori-ce timp că este amăgit, invoiala se rămăie anulată, eară dânsul să peardă cei 2000 galbeni adăogând că dacă la măsurătoarea candidatului judecătoriei ar lipsi ceva din 314 stânjeni, Fundicli să aibă dreptul a fi scăzut pentru fie care stânjen din suma împrumutată.

Peste trei luni frații Tacu, printr'un alt act făcut înaintea judecătoriei de Tecuci cu data de 7 Iunie 1857 arată că s'au împrumutat de la G. Fundicli cu suma de 3000 galbeni pe termenul de 6 luni și drept asigurare îi hipotecăză pământurile de mai sus, dându-se documentele proprietății, ear dacă la termen nu vor plăti,

să fie liber Fundicli a vinde acel loc spre a sa îndestulare fiind mulțumit pe amanet fără nici o cercetare și pecetluire;

În urmă, printr'o petiție dată judecătoriei de Tecuci la 3 Decembre 1857, frații Tacu, declară că, fiind-că nu pot plăti cei 3000 galbeni la termenul de 11 Decembre și fiind-că G. Fundicli a convenit a se despăgubi numai din amanetul dat, să-i comunice acestuia din partea lor că este volnic spre a sa îndestulare să păstreze acel amanet pentru dânsul său să-l vindă dacă va voi;

De atunci G. Fundicli a plătit fonciera, a primit obligațiunile pentru improprietărirea clăcașilor în 1864 și a posedat continuu acel pământ fără a fi turburat, până la moartea autorului apelanților, care a avut loc în 1872; ear la 1887, voind a face un împrumut la credit și fiind-că i se cerea acte de proprietate în regulă și nediscutabile, a făcut acțiunea arătată mai sus care i s'a admis de tribunal prin sentința apelată;

Având în vedere că, apelanții spre a respinge acțiunea lui G. Fundicli și a se admitea cererea lor reconvențională, susțin;

1) Că singurul titlu, care l'ar putea invoca intimatul ar fi actul de ipotecă din 7 Iunie 1857, care desființază actul din 16 Martie 1857 însă ipoteca fiind perimată și acțiunea în sine prescrișă, nu mai are nici un titlu valabil spre a deține jumătatea din imobil cuvenit autorelui lor și 2) Că c'iar dacă actul din 16 Martie ar fi existând încă nu constituie un titlu pentru Fundicli, de ore-ce clauza dintr'însul care l'face proprietar pe amanet în cas de neplată este nulă conform dispozițiunilor art. 604 cod Calimach;

Considerând că, din faptele așa cum sunt espuse mai sus, se vede că părțile au făcut mai întâi un act sub semnătură privată cu data de 16 Martie 1857, prin care într'un mod detaliat pun bazele și condițiunile convențiunei lor;

Că în acest act, dicându-se că restul de 1000 de galbeni se va număra la facerea formalnicei asigurării din acesta rezultă că părțile au înțeles a face și un act de ipotecă prin tribunal spre a da o garanție mai mult creditorului în privința celor de al treilea, care ar putea dobândi drepturi de la frații Tacu, că, acest act de ipotecă din 7 Iunie 1857, fiind redactat pe scurt și după mic interval fără să se menționeze într'însul toate condițiunile stipulate între părți prin actul anterior din 16 Martie, acestea probează că dânsese au înțeles a menține în totul acest din urmă act făcut sub semnătură privată, fiind-că alt-fel s'ar fi explicat în actul de ipotecă;

Că prin urmare, intimatul Fundicli este în drept a invoca actul din 16 Martie 1857, nefiind desființat sau modificat de actul de ipotecă din 7 Iunie același an;

Considerând, că din acest act din 16 Martie 1857 ast-fel cum este redactat, rezultă evident că părțile au înțeles a face nu o vîndare cu pact de rescumpărare ci un act de împrumutare pentru suma de 3000 galbeni

cu dare de ipotecă și cu oare-care condițiuni anume stipulate într'insul :

Că între alte condițiuni, părțile au convenit ca în cazul când frații Tacu, n'ar plăti la termen intimatului Fundicli, să rămâne proprietarul fondului ipotecat, clauza care după art. 604 cod. Calimach, este isbită de nulitate ;

Considerând însă că nulitatea unei asemenea clauze într'un act de împrumut a fost creată de lege nu pe motive de ordine publică, ci în interesul debitorilor ca o măsură de protecțiune față cu creditorii. În adevăr, în principiu, părțile sunt libere a face între dinsele toate convențiunile ce vor crede de cuviință și nu se vede în ce și cum ar fi atinsă ordinea publică în cazul când un debitor ar consimți la o asemenea clausă cerută de creditor, care în definitiv n'ar avea alt aspect de cât a strămuta proprietatea amanetului de la debitor la creditor și acesta n'atinge întru nimic organizațiunea statului și ordinea publică. Din punctul de vedere însă al intereselor private ale debitorilor, prohibițiunea unei asemenea clauze se explică lesne ; trebuințele fac pe debitor să se împrumute și aceste trebuințe care îl silesc a se împrumuta pe amanet, l'ar sili asemenea a consimți la orî și ce condițiuni iar impune un creditor, clauza de mai sus ar fi devenit ast-fel de stil în toate actele de împrumuturi și legea nu putea permite un asemenea lucru, fiind-că debitorii nu se bucură de întreaga sa libertate în momentul formării convențiunei ;

Că nulitatea unei asemenea clauze a fost creată în folosul debitorului, din aceasta rezultă că dînsul era liber în urmă a invoca această nulitate sau a renunța la dînsa, așa după cum 'l povățuiau interesele sale ;

Că în această privință conform regulei prescrisă de art. 1154 cod Calimach, debitorii putea să 'și arate voința sa nu numai prin cuvinte și semne de obște primite, ci prin tăcere, cu acest fel de fapte, care luându-se în băgare de seamă cu deamăruntul toate împrejurările, nu ar lăsa nici un cuvînt întemeiat pentru îndoială ;

Că, în specie, frații Tacu, nu numai că n'au uzat de facultatea ce le o acordă art. 604 cod Calimach, de a cere nulitatea unei asemenea clauze prevăzute în actul din 16 Martie 1857, dar în fapt a făcut diferite acte din care reiese neîndoelnic, că au renunțat la această nulitate și au executat voluntar această clausă, lăsând imobilul în plină proprietate intimatului pentru neplata la termen a sumei împrumutate ;

Că aceasta a fost voința fraților Tacu, aceasta rezultă evident din petiția lor din 3 Decembrie 1857 dată tribunalului de Tecuci, prin care dînsii declară că, fiind-că nu pot plăti la termen cei 3000 galbeni, și fiind-că au convenit cu intimatul Fundicli să se mulțumească numai cu amanetul, să i se comunice acestuia că este liber a păstra amanetul pentru dînsul, ceea ce înseamnă că 'l lasă deplin proprietar, executând cu modul acesta cea clausă din actul din 16 Martie 1857, pe care avea dreptul să o atace printr'o acțiune în nuli-

tate ; că, acest act din 3 Decembrie 1857, n'ar emana de la frații Tacu cum se susține de apelanți în concluziunile scrise nu poate fi luată în considerațiune, de oare-ce în ședință când s'a esibit acest act de intimat, n'a fost contestat că n'ar fi subscris de autorele lor ;

Că aceasta a fost intențiunea fraților Tacu, aceasta mai rezultă încă și din împrejurările următoare : că, după actul din 3 Decembrie 1857 G. Fundicli a plătit în tot d'auna fonciera și dînsul a fost lăsat să primească obligațiunile pentru împrumutarea clăcașilor din 1864, fapte necontestate de apelanți, că, d'atunci încolo, atât G. Tacu până astăzi, cât și Petrache Tacu cât a trăit până în 1872 au lăsat pe intimat să poseadă acel fond fără a fi turburat, iar în anul 1872 Petrache Tacu, autorele apelanților, printr'o scrisoare din 28 Ianuarie, necontestată în ședință că emană de la dînsul, roagă pe intimat să vinde lemne din pădurea d-sale care se află pe locul în litigiu, fapte care adunate toate împreună, arată în mod neîndoelnic că frații Tacu, neputând plăti la termen, a dat fondul intimatului spre plata datoriei, executând ast-fel de bună voie clauza din actul din 16 Martie, a căruia nulitate ar fi putut-o invoca ;

Că admitînd chiar, că actul din 16 Martie 1857 ar fi desființat prin actul de ipotecă din 7 Iunie acel an, și că acesta ar fi singurul act valabil între părți, totuși din petiția din 3 Decembrie, rezultă evident că frații Tacu, neputând plăti la termen, a dat imobilul ipotecat în plata datoriei, ceea ce dînsii puteau face, fiind-că nici un text de lege nu oprește această ;

Că admitînd chiar, că frații Tacu, n'ar fi putut valabilmente a face o asemenea „*datio in solutum*” înainte de expirarea termenului de plată, totuși din faptele petrecute după această epocă până la moartea autorului apelanților, rezultă neîndoios pentru curte, după cum s'a arătat mai sus, că frații Tacu, au consimțit și intimatul a acceptat ca să deție imobilul ipotecat ca plată a datoriei și aceasta au făcut-o la o epocă, când frații Tacu, erau absolut liberi de a face cu creditorii lor orî ce convențiune ar fi crezut de cuviință ;

Considerând în fine că, apelanții nu sunt fondați a susține că, G. Fundicli ca strein nu poate fi proprietar al imobilului reclamat, de oare-ce art. 7 din constituție, care prevede o asemenea prohibițiune pentru streini, dice, că se vor respecta în acelaș timp drepturile deja câștigate, și în specie intimatul nu cere de cât a i se recunoaște un drept câștigat încă din 1857, epocă la care nici o lege nu oprea pe streinii de rit creștin a deveni proprietari de imobile rurale ;

Că ast-fel, G. Fundicli, fiind proprietar a 314 stinjenî în baza actelor din 16 Martie și 3 Decembrie 1857, executat voluntar de frații Tacu, acțiunea sa este fondată și bine tribunalul ia recunoscut acest drept, față cu apelanții ca reprezentanți ai def. lor părinte Petrache Tacu ;

Că prin urmare, cererea reconvențională călă a se respinge, fiind cu totul inutil a se mai discuta, actul de ipotecă din 7 Iunie 1857, spre a vedea dacă hipo-

teca e perimată și creanța prescrisă, de oare-ce dreptul lui G. Fundicli, rezultă nu din acest act, ci din actele din 16 Martie și 3 Decembrie 1857, după cum s'a arătat mai sus;

Că ast fel fiind apelul și opoziția fiind nefondate urmează a se respinge confirmându-se sentința tribunalului Tecuci No. 247/79.

Pentru aceste motive, curtea respinge opozițiunea etc.
(ss) *M. Poenaru Borda, E. G. Economu, Al. D. Dobricanu, I. Olteanu.*

OPINIUNE

Considerând că după trei luni de la data actului provisoriu din 16 Martie 1857 adică la 7 Iunie același an părțile au întocmit sinetul intabulat cu formalnică asigurare, ast-fel cum se stipulează în actul provisoriu;

Că dar părțile prin acest din urmă act au precizat în mod destul de lamurit caracterul operațiunei ce au înțeles să facă, adică un împrumut făcut de frații Tacu de la Iorgu Fundicli, garantat prin ipotecă asupra stângenilor de moșie ce debitorii au în hotarul Poenile, Medelenii și Godinesci;

Considerând că, debitorii neachitând datoria la termenul convenit și nici chiar până azi, creditorul nu are alt drept, de cat acela de a urmări imobilul ipotecat, nu însă și dreptul de a 'și-l apropia;

Considerând ca circumstanță, că debitorul nu a achitat până acum datoria și a continuat a lăsa pe creditori în posesiunea imobilului — posesiune pe care i-a dat-o odată cu facerea împrumutului lui, — nu implică necesarmente ivința debitorului de a înstreina această împrejurare se poate explica foarte natural și prin faptul că debitorul nu s'a înlesnit a plăti și pentru a se achita cel puțin de procente, a lăsat pe creditor să perceapă fructele;

Considerând că nu se poate trage nici un argument în favoarea ideii de înstreinare, nici din scrisoarea cu data de 28 Ianuarie 1872, prin care Tacu roagă pe Fundicli să-i vândă lemne din o pădure a sa, pentru că acesta fiind un act sub semnătură privată, nerecunoscut de apelanți, că emană de la autorul lor, nu poate avea nici o putere doveditoare, cu atât mai mult, că din acea scrisoare nu rezultă anume din ce pădure se cerea lemne de vânzare, din cea ipotecată, sau din veră o altă pădure, proprietate a lui Fundicli, nici din faptul că acesta a plătit fonciera, pentru că el primind veniturile moșiei era natural să plătească și impozitele, nici din faptul că comitetul de lichidarea obligațiunilor rurale a liberat lui Fundicli banii pentru pământul dat foștilor clăcași pe moșia ipotecată, creșându-l de proprietar al moșiei ce posedă, căci această apreciere și credință eronată nu poate constitui o dovadă, care să se poată opune apelanților, care sunt streini de acel fapt;

Considerând că renunțarea la dreptul de proprietate nu se poate presupune, că trebuie făcută în mod expres și categoric, prin urmare cu atât mai puțin nu se poate induce din presupțiuni atât de slabe și îndoiioase ca cele mai sus arătate, ci numai din fapte care să nu

poată fi alt-fel explicate de cât prin voința de a renunța, de a înstreina și prescripțiunile care s'au invocat de Fundicli nu au acest caracter;

Considerând că înainte de scadența creanței ipotecare adică la 3 Decembrie 1857, s'a primit la tribunalul Tecuci o petițiune, purtând semnătura Petrache Tacu, autorul apelanților, prin care debitorul arată tribunalului că nu va putea plăti datoria la termen și declară că lasă creditorului Fundicli alegerea spre a 'și face îndestulare saă prin păstrare pentru dănsul a amanețului, saă a 'l scoate în de veci vânzării;

Considerând că apelanții nu au recunoscut că acea petițiune este semnată de autorul lor, nici că a fost dată de dănsul tribunalului, iar judecătorii cari au primit-o nu constată că în adevăr debitorul P. Tacu a prezentat-o, ci nu fac de cât a o rezolva în acest fel, ca să se facă cunoscut creditorului că de voesce îndestularea, să urmărească vânzarea ipotecei;

Considerând dar în prim loc, că din acest punct de vedere, petițiunea aceasta invocată de Fundicli, neavând de cât un caracter privat, și nefiind recunoscută de partea căreia se opune, nu poate avea în contra ei nici o valoare, și afară de aceasta, nefiind constatat cine a prezentat-o tribunalului, că a putut fi făcută o dată cu actul de împrumut în scopul de a eluda prohibițiunea din art. 604 cod. Calim., și prezentată în urmă trib. de creditor printr'un însărcinat al său;

Considerând că chiar de a se admite, că petițiunea este a debitorului Tacu, că dănsul a prezentat-o trib., și că ea ar cuprinde o convențiune prin care creditorul era autorizat să rămână proprietarul ipotecei, o asemenea convențiune ar fi nulă conform art. 604 codul Calimach și împrejurarea că convențiunea nu este făcută prin actul chiar de ipotecă, ci prin alt act deosebit, care s'a prezentat posterior tribunalului, nu schimbă în nimic situațiunea, destul că acest act a intervenit înainte de scadența datoriei la un moment adică când debitorul era încă în dependența creditorului, pentru ca debitorul să se poată bucura de protecțiunea citatului text de lege;

Considerând în fine, că în ori-ce cas petițiunea adresată la 3 Decembrie 1857 de frații Tacu trib. Tecuci nu se poate considera ca o convențiune cu Fundicli căci nici un concurs de voință nu a intervenit între ei, în adevăr Fundicli nu a participat nici de cum la acea petițiune, iar tribunalul nu 'i-a comunicat de cât numai un singur lucru, că de voesce îndestulare să urmărească vânzarea imobilului ipotecat și nimic mai mult în privința pastrării ipotecei, așa că declarațiunea ce debitorul a făcut trib. în această privință nici nu a ajuns la cunoștința lui Fundicli;

Că acea petițiune dacă se consideră ca o propunere făcută de debitori în 1857, ea nu a fost nici până azi acceptată, de Fundicli saă mai exact până la moartea lui Tacu, care o făcuse, căci după moartea acestuia propunerea nu mai putea în mod util să fie acceptată;

Așa dar nu poate să fie vorba de convențiune între părți;

Că din faptul că Fundicli are în posesiune imobilul

nu se poate deduce o acceptare, căci acceptarea nu se poate deduce de cât din faptele lui Fundicli posterioare prezentării petițiunii la trib., ori posesiunea imobilului el a avut-o precum s'a arătat mai sus, de la început o dată cu facerea împrumutului și a continuat a o avea până acum, pentru că debitorul nu s'a înlesnit a achita datoria și a 'și libera garanția ce dăduse în imobilul său;

Că nici un alt fapt după darea acestei petițiuni la trib., nu a avut loc la acceptarea unei oferte făcute încă din 1857;

Că prin urmare dânsul din disa petițiune nu poate induce verii un argument pentru a 'și putea apropria imobilul hipotecat el nu a rămas de cât tot creditor hipotecar, cu toate drepturile ce sunt conferite de lege unui asemenea creditor;

Pentru aceste motive, sunt de părere să se admită acțiunea reconvențională făcută de Elena I. Seriac în numele minorilor def. P. Tacu și a se respinge pretențiunea lui Fundicli de a fi considerat și recunoscut proprietar pe imobilul hipotecat partea def. P. Tacu.

(s) Râmnicăneanu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

SECȚIUNEA VACANȚIUNEI

Președinția d-lui M. I. CIULEÎ, Președinte

Audiența din 24 Iulie 1895

Primăria orașului Botoșani cu Alfred Daus

SENTINȚA CIVILA No. 143

Venituri comunale. - Sequestru. — Dacă veniturile comunale se pot urmări de un creditor al comunei și în ce caz.

In principiu veniturile comunale sunt innesisabile, afară de cazul când creditorul comunei dovedește că urmând filiera pe cale administrativă, ast-fel cum i-o indică legea comunală, nu a ajuns a fi satisfăcut în pretențiunile sale.

S'a ascultat : d-l avocat Ștefan Constantinescu, din partea Primăriei, în susținerea cererei primăriei, precum și d-l avocat Al Carp, din partea intimatului Daus, în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere cererea No. 10295 din 1 Iulie 1895 prin care d-l Teodor Silion, în calitate de primar al urbei Botoșani, se opune la sequestrul aplicat de corpul portăreilor acestui tribunal asupra averii comunei în pretenția d-lui Alfred Daus cerând anularea lui și cheltuieli în sumă de una mie lei.

Motivele pe cari comuna 'și bazează opozițiunea sunt : 1) Suma pretinsă de d-l Dausch rezultând din exproprierea unei porțiuni de teren pe care încă comuna nu l'a luat în stăpânire nu este o sumă datorită și al 2) că admitându-se sequestrarea și vinderea averii comunale s'ar aduce desechilibrarea în veniturile comunale.

Ascultând desbaterile urmate și motivele invocate de părți.

Asupra primului motiv invocat de opoziție.

Tribunalul fără a intra în discuțiune dacă acest motiv poate să fie pus cu ocaziunea unei opozițiuni la sequestru; recunoaște că d-l Dausch în virtutea hotărârii juriului de expropriere rămasă definitivă și investită cu formula

executorie, putea să ceară și să obție sequestrul despre care e vorba și trecând a judeca cel al doilea motiv, admite, că : în principiu veniturile comunale sunt innesisabile, afară de cazul când creditoriile comunei dovedește că urmând filiera pe cale administrativă, ast-fel cum i-o indică legea comunală, nu a ajuns a fi satisfăcut în pretențiunile sale și aceasta pe următoarele considerente ;

Că comuna ca persoană morală se conduce de legea ei specială, care i regulează drepturile și îndatoririle, determinând în mod precis condițiuni hotărâte, pe cari numai urmându-le 'și asigură existența.

Că pe lângă regulile de demers general, ce legea comunală impune comunei, mai esențial și care formează baza nestrămutată a administrațiunii ei, este budgetul alcătuit din cheltuielile și veniturile alocate pe perioadă.

Că conform dispozițiunilor art. 107 și 110 din zisa lege, nici un venit nu se poate percepe, nici o cheltuială nu se poate face, de cât numai în marginile cifrelor autorizate prin budget ; mai mult încă, nici o strămutare de cheltuieli de la un capitol la altul, prin urmare legea comunală în mod imperios și sub pedeapsă, oprește ori-ce distragere a sumelor alocate în budget sub ori ce titlu sau formă, — de unde și Înalta Curte prin deciziunea din 3 Septembrie 1883, decide : «Primăriile ca ființe morale nu pot fi obligate la plata unor sume care nu sunt notate și trecute în budget» ;

Că dispozițiunile art. 107 și 110 sunt categorice și că comuna nu poate avea alte datorii și nici poate fi constrânsă la alte plăți de cât acele anume prevăzute în budgetul său, reese clar și din coprinsul art. 113 și 114 care pune îndatorire ori-cărui creditor al comunei a cărui creanțe nu au fost prevăzute în budget, de a face recurs la Ministerul de interne și contra deciziunii acestuia la consiliul de miniștri ;

Că dacă art. 113 și 114 arată celor ce contractează cu comuna, calea pe care ei pot fi satisfăcuți și când presupus este că fie-cine cunoaște legea și mai mult încă, acel ce contractează cu o instituțiune trebuie să cunoască legea acelei instituțiuni ; urmează că ori de câte ori un creditor al comunei nu s'au conformat legii ei speciale apucând filiera administrativă pe care i-o indică spre a 'și ajunge la despăgubire, tot de atâtea ori el este cazut în dreptul de a urmări veniturile comunei pe căi ordinare, legea comunală fiind specie și legea părților contractante ;

Că asemenea dispozițiuni sunt luate de legiuitor în interesul ordinii publice, nu rămâne îndoială : căci dacă s'ar fi permis creditorilor comunei de a deturna fondurile ei de la destinația dată lor prin budget, care ar fi fost mersul serviciului public ?

Că intru cât în specie nu s'au dovedit că creditorele Dausch s'au conformat cerințelor legii comunale, cerând și obținând achitarea sa pe căile administrative indicate de zisa lege ; intru atât judecata cată a anula sequestrul aplicat pe veniturile comunei, care după cum s'au zis, sunt innesisabile în princip. (In acest sens ; Chauveau Adolphe T. IV R. 1924, Baitard T. 3. p. 339 și Curtea din Bruxelles 13 Maiu 1830).

Pe aceste considerente și în virtutea legii hotărăște,

Admite opozițiunea făcută de d-l primar al comunei Botoșani. Și ordonă ridicarea sequestrului aplicat de portăreii acestui Tribunal prin procesul-verbal No. 486/95 după cererea d-lui Alfred Dausch pe averea comunei.

(s) M. I. Ciulei.

Grefier, D. G. Cristescu.